

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

Південно-українське відділення соціологічної асоціації України, м.Одеса

М А Т Е Р І А Л И

VIII Всеукраїнської наукової інтернет-конференції

“ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ”

(Одеса, 24-25 квітня 2020 року)

Одеса -2020

УДК: 37+316.61

О72 Освіта та соціалізація особистості // Матеріали VII Всеукраїнської інтернет-конференції (Одеса, 24-25 квітня 2020 р.) 56 с.

Рецензенти:

Плавич В.П. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри загально правових дисциплін і міжнародного права одеського національного університету імені І.І.Мечнікова

Халапсис О.В. - доктор філософських наук, професор кафедри філософії та політології Національної металургійної академії України

Збірник матеріалів VIII Всеукраїнської інтернет-конференції «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 10 від 28 травня 2020 року)

Орленко Ірина Миколаївна - аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «ОАНО ООР»

ФІЛОСОФІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ У РАКУРСІ СУЧАСНИХ ЗМІН

Зміни, що відбуваються в сучасному глобальному світі, вносять підвищені вимоги до фахівців у всіх сферах діяльності. Коли ти розумієш, що для успішної реалізації поставлених професійних завдань, твоїх знань недостатньо – ти включаєшся в систему безперервної освіти.

У сучасному науковому знанні можна виділити ряд напрямків розуміння категорії «освіта» (початковий сенс закладається з грец. Παιδεία – виховання дітей, в сучасному науковому знанні утворено від англ. Education – освіта): 1) персоніфікована система передачі від покоління до покоління накопичених знань, умінь та навичок у всіх сферах життя; 2) система життя суспільства, пов'язана з цілеспрямованими навчанням, вихованням, передачею придбаних знань, умінь, навичок та ціннісних орієнтацій; 3) соціальний інститут, який відповідає за передачу знань, умінь, навичок і соціального досвіду від однієї людини (групи) до інших; 4) «процес і результат вдосконалення здібностей і поведінки особистості, при яких вона досягає зрілості і індивідуального зростання» (визначення, прийняте ХХ Генеральною конференцією ЮНЕСКО в 1978 році); 5) сукупність систематизованих знань, умінь і навичок, що придбає індивід як самостійно, так і в процесі навчання в спеціальних навчальних закладах.

Відомий діяч ЮНЕСКО Г. Даве вважав, що «... безперервна освіта – це процес особистісного, соціального і професійного розвитку індивіда протягом його життя, що здійснюється з метою удосконалення якості життя як окремого індивіда, так і суспільства. Це всеосяжна й об'єднуюча ідея, охоплює формальне і неформальне навчання, здійснюване з метою досягнення найбільш повного розвитку різних сторін життя на різних його етапах. Вона пов'язана як з розвитком особистості, так і з соціальним прогресом [4]

Основну суть безперервної освіти системно розкриває, з нашої точки зору, В. Андрущенко. На його думку, безперервна освіта – це освіта, яка дозволяє особистості постійно перебувати в загальному руслі розвитку цивілізації, підтримувати власну конкурентоспроможність протягом життя, забезпечує можливість в процесі навчання системно й послідовно освоювати нові знання, інформацію, у міру її перманентного накопичення і розвитку, тобто – орієнтуватися в складному і потужному потоці інформації, оновлюватися з блискавичною швидкістю, впевнено існувати та розвиватися в інформаційному суспільстві протягом життя [1].

Згідно з даними Національного інституту стратегічних досліджень, функціями безперервної освіти є: розвиваюча (задоволення духовних запитів особистості, потреб творчого зростання), компенсуюча (заповнення прогалів у базовій освіті), адаптивна (оперативна підготовка і перепідготовка в умовах мінливої виробничої і соціальної ситуації); інтегруюча в незнайомий культурний контекст; функція ресоціалізації (повторної соціалізації) [5].

Однією з найбільш значущих властивостей безперервної освіти є те, що вона стає життєвим інструментом, який допомагає людині продуктивно долати ситуації соціокультурної та професійної дезадаптації. Сьогодні, коли в Україні, курси підвищення кваліфікації, як один з видів безперервної освіти, проводять не тільки інститути післядипломної освіти, а й ВНЗ, громадські організації, освітні центри, присутні додаткові можливості розвитку системи безперервної освіти в Україні – все це дозволяє фахівцям отримувати необхідні їм в даний час знання, вміння і навички, які є актуальними на цій посаді, в даній професії. Постановою Кабміну з 1 січня 2020 року педагоги можуть використовувати виділені державою на підвищення кваліфікації кошти і вчитися в обраних ними організаціях.

На думку Н. П. Павлик, безперервна освіта є багаторівневим поняттям, що охоплює різні напрямки освітньої діяльності людини в залежності від соціальних, економічних, індивідуальних потреб [3]. Від якості безперервної освіти залежить майбутнє країни. Саме безперервна освіта формує багатющий ресурс держави – людський потенціал.

Але людський потенціал і наслідок його розкриття – накопичений людський капітал – не виникають нізвідки, вони створюються. Для цього їй потрібна система безперервної освіти як засіб накопичення професійних знань та формування середнього класу. Саме система безперервної освіти, впливаючи на професійну мобільність людини, надає додаткові можливості кар'єрного росту.

У контексті вищесказаного вчені Abeuova D., Muratbekova-Touron M. (2019) проаналізували вплив практики управління кадрами на рівні країни на кар'єру і кар'єрне зростання її фахівців. Використовуючи якісні методи, це дослідження показує нам нові виміри оцінки кар'єрного росту для успішних людей з міжнародним утворенням: використання знань, отриманих за кордоном, і міжнародний аспект роботи. Грунтуючись на цих даних, автори розробили модель типів кар'єри. Типи кар'єри пророкують різні ступені досягнення успіхів в кар'єрному зростанні фахівців та їх участь в обміні знаннями, ідеями їх міжнародного досвіду, які можуть вплинути на суспільство. Результати даного дослідження можуть внести значний вклад в область глобального управління успішністю фахівців і кар'єрним ростом, на основі впливу безперервної освіти на дані процеси [2].

Одним з обов'язкових умов створення безперервності освіти є проектування всієї системи освіти з урахуванням умов для свідомого освоєння цінностей культури як невід'ємної потреби особистості. Отже, безперервна освіта є основою творчого включення особистості в інноваційні соціокультурні зміни.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В., Губерський Л. Філософія як теорія та методологія розвитку освіти. Філософія освіти: пошук пріоритетів: у 7 кн. К.: «МП Леся», 2012. кн.. 3, 568 с.
2. Abeuova D., Muratbekova-Touron M. GlobalTalentManagement: Building a careerfortalentedprofessionalswithinternationaleducationinemergingmarkets. ThunderbirdInt. Bus. Ed. 2019; 61: 843–856. <https://doi.org/10.1002/tie.22085>
3. Павлик Н. П. Зміст поняття неперервна освіта. Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад: зб. наук. Праць матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 травня 2016 р., м. Київ, Національний авіаційний університет. наук. ред. Н. П. Муранова. К: НАУ, 2016, 296 с. URL: <http://idp.nau.edu.ua/conference.html> (Дата обращения: 28.03.2020)
4. EuropeanCommission (EC). A MemorandumonLifelongLearning. CommissionStaffWorkingPaper. Brussels: EuropeanCommission. 2000. URL: https://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf (Lastaccessed: 28.03.2020)
5. «Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика» Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL:<http://old2.niss.gov.ua/articles/252/> Національний інститут стратегічних досліджень. (Дата обращения 27.03.2020)

Павленко Катерина Миколаївна - аспірантка кафедри філософії факультету історії та філософії Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова

ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ

Останнім часом питання про можливість практичного використання законів, принципів, категорій, положень філософії постає із різних боків. Як застосовується

досягнуте багатовіковим розвитком філософії можна побачити в практичному плані, в тому числі, й у впровадженні засад інклюзивної освіти в Україні.

Філософія виступає і як фундаментальна основа для компенсаторного впливу, що може змінювати ставлення людей до нагальних питань, пропонує подумати, зважити, проаналізувати ситуації, зіставити різні позиції, визначитися і вибрати потрібний варіант поведінки і дій. При цьому мається на увазі вплив як філософських текстів, навчань, теорій, так і безпосередньо особи реального філософа. Варто вказати, що від філософа у цьому контексті потребується коректність, діалогічність, доступність, переконливість, аргументованість.

Ціннісна підготовка педагога, який працює в умовах інклюзивного навчання, особливо, в часи становлення та розвитку цього виду навчання в нашій країні, має бути готова до активного сприймання інклюзії та взаємодії з інклюзією в суспільстві. І це є питанням цілісності особистості та філософського сприймання нею життя [3]. Індивідуалізація тут виступає важливим маркером для побудови правильного освітнього та виховного концепту. Для побудови сприймання дитини суспільством і навзаєм, педагогу, в першу чергу, необхідно будувати власне, неупереджене ставлення до дитини з усіма її індивідуальними особливостями, потребами та можливостями відповідно виключно до її особливостей а не до тієї моделі, яка може вважатися загальноприйнятною в даному суспільстві. Що приводить нас до питання сприйняття іншості в суспільстві загалом. Під соціальною інклюзією, за А.А. Колупаєвою, ми розуміємо процеси досягнення рівних умов та можливостей всіх людей, незалежно від віку, статі, соціального статусу, національності, з метою забезпечення повноцінного та активного життя. Це, в тому числі, і механізм подолання упередженого ставлення до бідності, та до соціальних виключень [2]. Варто звернутись до філософського підґрунтя даного питання. Як приклад, філософська антропологія звертається до людини як до єдиного цілого – єдності тілесного, духовного і душевного розвитку, і ця цілісна єдність втілюється у баченні людини як особистості. У цьому філософському напрямку людина розглядається як жива система, що становить єдність природного і соціального, тілесного і духовного, спадкоємного, вродженого і прижиттєвого, придбаного [1]. Філософська антропологія, таким чином відкриває можливості до розуміння антропологічних аспектів проблеми навчання, виховання і розвитку дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти.

Варто зауважити, що ще з часів Боеція особу розглядали як унікальне існування в собі, і що донедавна персоналізм відкидали задля суспільного виміру людини, спрямовує увагу на спільноту як таку, але зараз дедалі більше зазначається, що особа, будучи окремою субстанцією у фізичному плані, має спільну для всіх індивідів природу, оскільки всі люди належать до однієї спільноти.

Можна констатувати той факт, що соціум у зв'язку з модернізацією системи навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами змушений звернутися до переосмислення, уточнення наукових засад, зміцнення загальної базової теорії та обґрунтування поліпарадигмальності при розробці нових підходів при вирішенні завдань організації та впровадження інклюзивного навчання в дослідницькій та освітній практиці з врахуванням необхідності її індивідуалізації для забезпечення всеохоплюючого впливу інклюзії – як в освіті, так і в соціумі.

Список використаних джерел:

1. Е. Дюркгейм, Социология и теория познания: Новые идеи в социологии. СПб., 1995. 154 с.
2. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А.А. Колупаєвої. – Київ: «А.С.К.», 2012. 216 с.
3. Освіта дітей з особливими потребами за часів незалежності України: етапність у стратегічному вимірі: О.М. Таранченко, А.А. Колупаєва. Особлива дитина : навчання і виховання. – No 3(79). – 2016. 134 с.